
TLAČOVÁ SPRÁVA
19. február 2014

Spustenie Česko-Slovensko-Maďarsko-Rumunského Market Couplingu v Q4/2014

Na základe rozhodnutia Riadiaceho výboru projektu 5M Market Coupling z augusta 2013 o implementácii market couplingu zahŕňajúceho český, slovenský, maďarský a rumunský denný trh s elektrinou, bol odštartovaný Projekt 4M Market Coupling (4M MC). Riadiaci výbor 4M MC odsúhlasil najnovší pokrok a uvítal plnú angažovanosť všetkých zainteresovaných strán. Riadiaci výbor vzal na vedomie výsledky dosiahnuté projektovým tímom a ocenil významný pokrok všetkých strán pri posudzovaní potrebných technických riešení a spoločných rozhraní, a taktiež začatie príprav na implementáciu všetkých systémov.

V januári 2014 energetické burzy/operátori trhu (PX) 4M MC úspešne vykonali predbežné kroky k začatiu implementácie riešenia tzv. Price Coupling of Regions (PCR) do ich IT infraštruktúry, pre dosiahnutie kompatibility s cieľovým modelom vnútorného trhu s elektrinou EÚ. Je to kľúčová fáza pre dosiahnutie cieľového zámeru EÚ, ktorým je harmonizovaný európsky denný trh s elektrinou. Zatiaľ čo sa spoločnosť OTE stala plným členom PCR v marci 2013, HUPX, OPCOM a OKTE dokončili všetky potrebné postupy obstarania a výberu poskytovateľa služieb riešenia PCR. PCR je iniciatíva siedmich európskych energetických búrz, ktorá poskytuje jednotné riešenie cenového prepojenia využiteľného, ako na výpočet trhovej ceny za elektrinu v rámci Európy, tak na pridelenie cezhraničnej kapacity pre nasledujúci obchodný deň.

Prevádzkovatelia prenosových sústav (TSO) 4M MC sa dohodli na architektúre systému TSO Management Function (mTMF). mTMF poskytuje efektívne riadenie všetkých spoločných povinností prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkuje spoločné komunikačné rozhranie TSO-PX. Po spustení prevádzky bude mTMF predstavovať univerzálnu platformu podporujúcu integráciu medziregionálnych trhov, ktorá bude otvorená pre rozšírenie o ďalšie trhy s elektrinou.

Na základe pokroku v projekte, Riadiaci výbor schválil plán spustenia 4M MC pred koncom roka 2014 v záujme čo najskoršieho využitia výhod z prepojených trhov s elektrinou pre ich účastníkov. Očakáva sa, že Projekt 4M MC zvýši likviditu, efektívnosť a spoločenský prospech v rámci prepojených trhov.

V súlade so schválením Riadiaceho výboru 5M Market Couplingu v auguste 2013, poľská strana v zastúpení energetickej burzy (TGE), prevádzkovateľa prenosovej sústavy (PSE) a národného regulačného úradu (URE), pre zabezpečenie plnej informovanosti o aktivitách rozširovania, má v Projekte 4M MC štatút pozorovateľa, čo by malo prispieť k budúcej bezproblémovej integrácii.

Zainteresované strany budú informovať o ďalšom pokroku Projektu 4M Market Coupling.

-koniec-

Základné informácie:

HUPX - Hungarian Power Exchange Ltd.

MAVIR Ltd. založil svoju dcérsku spoločnosť so 100% podielom HUPX Hungarian Power Exchange Ltd. 9. mája 2007. Splnením požiadaviek Rozhodnutia č. 794/2008 MAVIR Ltd. predložil dokumentáciu žiadosti o udelenie povolenia na založenie a prevádzku organizovaného trhu s elektrinou, a to 11. septembra 2008 prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti HUPX Hungarian Power Exchange Ltd. Maďarská energetická kancelária na základe svojho Rozhodnutia č. 136/2009 z 9. apríla 2009 vydala pre HUPX Hungarian Power Exchange Ltd. povolenie na prevádzku organizovaného trhu s elektrinou na obdobie 10 rokov. HUPX spustilo prevádzku denného trhu 20. júla 2010 a fyzický termínovaný obchod 19. júla 2011. Od začiatku (júl 2010) bol celkový zobchodovaný objem na trhu HUPX 26 TWh. V roku 2012 bol celkový zobchodovaný objem 12,6 TWh, čo je takmer jedna tretina maďarskej spotreby.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.hupx.hu.

MAVIR - the Manager of Power

MAVIR Magyar Villamosenergia ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság [MAVIR- maďarský prevádzkovateľ prenosovej sústavy Ltd., MAVIR ZRt.] je mladou organizáciou s bohatými tradíciami a skúsenosťami. Tradícia, skúsenosti a mladosť sa v tomto prípade navzájom nevyučujú: predtým, ako bol založený MAVIR, Národné dispečingové centrum plnilo technické úlohy prevádzky sústavy, a to od novembra 1949. Vytvorením integrovaného prevádzkovateľa prenosovej sústavy (PPS) 1. januára 2006 sa prevádzkovateľ prenosovej sústavy včlenil do Divízie pre prevádzku sústavy v rámci Národnej elektrizačnej spoločnosti Ltd. a do Divízie pre prenosovú sústavu v rámci Maďarských elektrizačných spoločností Ltd. Vysoko kvalifikovaný tím odborníkov, ktorí milujú svoju profesiu a vykonávajú ju na vysokej úrovni sa spojil s MAVIR ZRt., ktoré znamená viac, než len staré dispečingové centrum: v súčasnosti si MAVIR ZRt. plní nasledujúce povinnosti:

- Poskytovanie spoľahlivej, účinnej a bezpečnej prevádzky Maďarskej elektrizačnej sústavy, vrátane požadovaných rezervných výrobných a prenosových kapacít;
- Vykonávanie dohľadu a rozširovanie aktív prenosovej sústavy, s cieľom vykonávať všetky práce spojené s jej obnovou, údržbou a rozvojom, nevyhnutné pre riadne a spoľahlivé poskytovanie dodávky;
- Zabezpečovanie neprerušovanej prevádzky, prispievanie k ďalšiemu rozširovaniu trhu s elektrinou, zabezpečenie nediskriminačného prístupu pre užívateľov prenosovej sústavy;
- Spracovávanie údajov získaných od účastníkov v rámci poskytovania dodávok elektriny;
- Informovanie účastníkov trhu o hrozbe uzatvárania nerealizovateľných kontraktov;
- Harmonizácia prevádzky Maďarskej elektrizačnej sústavy so sústavami v susedných krajinách;
- Koordinácia medzinárodnej spolupráce;
- Príprava stratégie rozvoja sústavy a predkladanie návrhov na rozvoj portfólia výrobní.

Na základe osvedčenia obsiahnutého v Rozhodnutí maďarského energetického úradu zo dňa 13. marca 2012, MAVIR pracuje v súlade s modelom ITO (Independent Transmission Operator - Nezávislý prenosový prevádzkovateľ), tým je MAVIR vlastníkom a prevádzkovateľom prenosovej siete v rámci vertikálne integrovanej energetickej korporácie.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.mavir.hu.

MEKH (HEA)

Hungarian Energy and Public Utility Regulatory Authority je nezávislý orgán verejnej správy so zodpovednosťou podávania správ na ročnej báze maďarskému parlamentu. Úlohy úradu sú špecifikované v zákone o HEA, zákone o zásobách zemného plynu, rovnako ako v zákone o elektrine, dodávke tepla a

zásobách vody pre verejnú spotrebu. V súvislosti s projektom rozšírenia CZ-SK-HU Market Couplingu je úrad podľa ustanovení týchto zákonov zodpovedný najmä za:

- Vydávanie a novelizáciu licencií pre prevádzku prenosovej sústavy (MAVIR) a pre prevádzku organizovaného trhu (HUPX);
- Schvaľovanie všeobecných podmienok trhu s elektrickou energiou (Obchodný zákon pripravený MAVIR, Pravidlá trhu HUPX), ako aj obchodných kódexov držiteľov licencií;
- Určovanie rozsahu informácií, ktoré sa majú zverejňovať;
- Prešetrenie sťažností zákazníkov.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.mekh.hu.

OTE, a.s.

OTE, a.s., český operátor trhu s elektrinou a plynom (OTE) je akciová spoločnosť založená v roku 2001. OTE poskytuje komplexné služby jednotlivým hráčom na trhoch s elektrinou a plynom v rámci Českej republiky. OTE spustil organizáciu obchodovania na dennom trhu s elektrinou v roku 2002 a v nasledujúcich rokoch aj na vnútrodných a blokových trhoch s elektrinou. OTE funguje ako operátor trhu s plynom od roku 2010, pričom pokrýva prevádzku denného aj vnútrodného trhu s plynom. Nepretržité spracovávanie údajov a ich výmena nevyhnutná pre zúčtovanie a vysporiadanie odchýlok medzi kontrahovanými a aktuálnymi objemami dodanej a odobranej elektriny a plynu patrí medzi služby, ktoré OTE ponúka hráčom na trhu v rámci českého trhu s elektrinou a plynom, vrátane administratívnych postupov spojených so zmenou dodávateľa. OTE taktiež spravuje Národný register emisií skleníkových plynov. OTE je držiteľom povolenia na vykonávanie činností operátora trhu, ktoré pokrýva aktivity v rámci trhov s elektrinou a plynom v Českej republike. Okrem projektu rozšírenia trilaterálneho market couplingu, OTE je plne zapojený v mnohých ďalších integračných projektoch (t.j. PCR, XBID riešenie, MC CZ-SK-HU, CEE+NWE projekt).

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.ote-cr.cz.

ČEPS, a.s.

ČEPS, akciová spoločnosť je jediným českým prevádzkovateľom prenosovej sústavy a je držiteľom výhradnej licencie pre tento účel udelenej Energetickým regulačným úradom v súlade so Zákom o energetike. Spoločnosť nesie zodpovednosť za údržbu a modernizáciu 41 transformačných staníc so 71 transformátormi, ktoré zabezpečujú dodávku elektriny z prenosovej sústavy do distribučnej sústavy, ako aj 400 kV vedení s celkovou dĺžkou 3508 km a 220 kV vedení s celkovou dĺžkou 1910 km. ČEPS je členom relevantných európskych medzinárodných organizácií. Spoločnosť zodpovedá za udržiavanie rovnováhy medzi dodávkou elektriny a jej spotrebou v rámci českej elektrizačnej sústavy v reálnom čase (systémové služby) a za organizovanie cezhraničných výmen elektriny, vrátane tranzitov. ČEPS je tradične zainteresovaný do vytvárania liberalizovaných trhov s elektrinou v rámci Českej republiky aj Európy.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.ceps.cz.

ERÚ

Energetický regulačný úrad (ERÚ) bol zriadený 1. januára 2001 Zákom č. 458/2000 z 28. novembra 2000 o podmienkach obchodu a štátneho riadenia v energetickom priemysle a zmenách v súvisiacich zákonoch ("Energetický zákon") v znení neskorších úprav, ako administratívny orgán pre reguláciu energetického sektora v Českej republike. ERÚ zodpovedá najmä za podporu konkurencie na energetickom trhu, podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie a ochranu záujmov zákazníkov v oblastiach energetického priemyslu, v ktorých konkurenciu nie je možné dosiahnuť.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.eru.cz.

OKTE, a.s.

OKTE, a.s. je organizátor krátkodobého trhu s elektrinou v Slovenskej republike, akreditovaný Ministerstvom hospodárstva SR. OKTE, a.s. bol zaregistrovaný ako nezávislý právny subjekt 11. augusta 2010. Hlavné činnosti spoločnosti a vybrané typy služieb sú predmetom cenovej regulácie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. Organizácia organizovaného krátkodobého cezhraničného trhu s elektrinou sa riadi Prevádzkovým poriadkom OKTE, a.s. Organizovaný krátkodobý cezhraničný trh s elektrinou umožňuje účastníkom trhu s elektrinou ponúkať alebo dopytovať elektrinu, zlepšuje ich možnosti dosiahnuť vyváženú obchodnú pozíciu pred samotnou dodávkou/odberom elektriny, a tým znižuje pravdepodobnosť vytvárania odchýlok medzi plánovanými a reálnymi hodnotami dodávky/odberu elektriny. Ďalšími úlohami OKTE, a.s. sú zúčtovanie odchýlok, zber, správa a zverejňovanie nameraných dát a centrálna fakturácia poplatkov súvisiacich s prevádzkou systému a súvisiacich činností pre subjekty zúčtovania v rámci Slovenskej republiky. OKTE, a.s. je taktiež držiteľom licencie pre vykonávanie činností organizátora krátkodobého trhu s elektrinou.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.okte.sk.

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.

Od 21. januára 2002 spoločnosť Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. prevádzkuje prenosovú sústavu v rámci Slovenskej republiky ako nezávislý právny subjekt. Poslaním spoločnosti je spoľahlivá prevádzka prenosovej sústavy, zabezpečovanie dispečerského riadenia sústavy, jej údržba, obnova a rozvoj, s cieľom zabezpečovať udržateľnú a vysoko kvalitnú dodávku elektriny pre všetkých užívateľov prenosovej sústavy, vrátane paralelnej prevádzky so susednými prepojenými prenosovými sústavami. Okrem toho, pre spoločnosť je zásadným dodržiavanie transparentných a nediskriminačných princípov prístupu do sústavy s minimálnym vplyvom na životné prostredie. Rovnako tak, základom je rešpektovanie požiadaviek vyplývajúcich z národnej a európskej legislatívy, rozhodnutí národného regulačného úradu, pravidiel prevádzky a medzinárodnej spolupráce v rámci synchronne prepojenej elektrizačnej sústavy EÚ.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.sepsas.sk.

URSO

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví je štátny administratívny orgán zriadený v roku 2001. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví plní funkciu regulačného orgánu, spolu s Regulačnou radou v odvetviach elektriny, plynu centrálného vykurovania a vodného hospodárstva, s cieľom vytvárať a podporovať konkurenčné prostredie, aby sa chránili jednak zákazníci a jednak záujmy držiteľov licencií tak, aby bola docieľená rozumná návratnosť investícií a zaistená spoľahlivá, ekonomická a kvalitná dodávka tovarov a služieb v rámci regulovaných sieťových odvetví.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.urso.gov.sk.

OPCOM SA

Rumunský operátor trhu - OPCOM SA bol založený v roku 2000 ako akciová spoločnosť a dcérska spoločnosť CNTEE Transelectrica SA. Povinnosti vyplývajú z jeho role organizátora a správcu centralizovaných trhov s elektrinou a plynom a operátora zúčtovania vo veľkoobchode s elektrinou v súlade s platnými predpismi ANRE a podmienkami Licencií č. 407 a 1798. Hlavné činnosti vykonávané spoločnosťou OPCOM: spotové obchodovanie s elektrinou na dennom trhu (DAM) a vnútrodenný obchod (IDM), zmluvné dodanie prostredníctvom centralizovaného trhu pre bilaterálne kontrakty s elektrinou (CMBC a CMBC-CN), obchodovanie s environmentálnymi osvedčeniami na trhu zelených certifikátov, ako

aj na obchodnej platforme s emisnými povolenkami; zúčtovanie transakcií uzavretých na dennom trhu, vnútrodennom trhu a centralizovanom trhu zelených certifikátov, zúčtovanie transakcií s elektrinou uzatvorených na vyrovnávacom trhu organizovanom CNTEE Transelectrica SA a odchýlky subjektov zodpovedných za odchýlku, dohľad nad trhom a podávanie správ ANRE, poskytovanie relevantných informácií účastníkom trhu, masmédiám a širokej verejnosti. V roku 2013 OPCOM získal v Rumunsku licenciu na vykonávanie administratívnych činností centralizovaných trhov s plynom.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.opcom.ro.

Transelectrica

Transelectrica bola založená nariadením vlády č. 627/ 31. júla 2000, osamostatnením bývalého Rumunského úradu pre elektrinu (CONEL). Transelectrica je rumunský prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorý hrá kľúčovú úlohu na rumunskom trhu s elektrinou. Spravuje a prevádzkuje elektrizačnú prenosovú sústavu a zabezpečuje výmenu elektriny medzi krajinami strednej a východnej Európy ako člen ENTSO-E (European Network of Transmission and System Operators for Electricity). Transelectrica je zodpovedná za prenos elektriny, prevádzkovanie systému a trhu s elektrinou, rozvoj siete a trhovej infraštruktúry, zaisťuje bezpečnosť rumunského energetického systému. Tiež slúži ako hlavné „spojenie“ medzi dodávkou a spotrebou elektriny neustálym zosúladením výroby so zaťažením, vystupujúci ako operátor pre vyrovnávanie trhu s elektrinou.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.transelectrica.ro.

ANRE

Rumunský energetický regulačný úrad bol založený v roku 1999. Je organizovaný ako správne nezávislý orgán s právnou subjektivitou a vlastným majetkom, pod kontrolou parlamentu, samostatne financovaný a nezávislý pokiaľ ide o rozhodovací proces, organizáciu a fungovanie. ANRE schvaľuje a kontroluje plnenie národne záväzného regulačného rámca požadovaného pre riadne fungovanie odvetví zemného plynu, elektriny a tepla a trhov pokiaľ ide o ich efektívnosť, súťaž, transparentnosť a ochranu spotrebiteľa. Povinnosti a kompetencie ANRE sú stanovené Zákomom pre elektrinu a plyn č. 123/2012.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke www.anre.ro.

PCR

Price Coupling of Regions (PCR) je iniciatíva siedmich európskych energetických búrz (APX, Belpex, EPEX SPOT, GME, Nord Pool Spot, OMIE and OTE), ktorá poskytuje jednotné riešenie cenového prepojenia použitého, ako na výpočet trhovej ceny za elektrinu v rámci Európy, tak na pridelenie cezhraničnej kapacity pre nasledujúci obchodný deň.

mTMF

Systém TSO Management Function (mTMF) poskytuje efektívne riadenie všetkých spoločných povinností prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkuje spoločné komunikačné rozhranie TSO-PX. Po spustení prevádzky bude mTMF predstavovať univerzálnu platformu podporujúcu integráciu medziregionálnych trhov, ktorá bude otvorená pre rozšírenie o ďalšie trhy s elektrinou.